

Základní škola a Mateřská škola Verneřice

Mírové náměstí 141, 407 25 Verneřice

Tel: 412 559 063

IČ: 71 01 25 24

e-mail: zsvernerice@volny.cz

č. účtu 925864239/0800

Školní preventivní program

Zdravý životní styl

**Objevovat, vědět, rozhodovat, respektovat, abychom
v životě obstáli**

Školní rok: 2018-2019

Garant programu: Jiřina Trpková

Vyhodnocení primární prevence nevhodných jevů na škole ve školním roce 2017/2018

Každodenní zkušeností učitelů, výchovných poradců, školních metodiků prevence a vychovatelů ukazují na skutečnost, že učení a chování žáků není pouze individuální záležitostí, ale je ovlivňováno mikroprostředím, v němž se žáci pohybují. Toto platí zejména o prostředí konkrétní školy, konkrétní školní třídy, konkrétního učitelského sboru či skupině vrstevníků, s níž se žák či žákyně kamarádí, na jejichž mínění dá.

Toto prostředí je pojmenováno jako sociální klima školy. Termín sociální klima označuje sociálně psychologické jevy (interakce, komunikace, sdílené vnímání a hodnocení) dlouhodobé, typické pro danou třídu a daného učitele. Účastníky a tvůrci tohoto klimatu jsou všichni zúčastnění, učitel, žáci, skupinky žáků, jednotlivci i ostatní učitelé a pedagogičtí pracovníci. Klima třídy je také bezprostředně ovlivněno též širšími sociálními jevy, jako jsou sociální klima školy a sociální klima učitelského sboru. Na téže škole mohou existovat vedle sebe rozdílná sociální klimata v rozdílných třídách, od klimat působících na žáky pozitivně, až po klimata působící negativně.

V každé třídě se ještě vytvoří vlastní specifická emocionální atmosféra, která se může během školního roku měnit tak, jak se mění vztahy mezi vrstevníky. Je důležité, aby se žáci ve třídě cítili bezpečně a byli povzbuzováni. Musejí důvěřovat učitelům a ostatním ve skupině, že mohou svobodně vyjadřovat své pocity, aniž by se jim někdo vysmíval nebo je znevažoval. I žáci mají zájem o emocionální klima ve třídě. Tvůrcem tohoto emocionálního bezpečí je především učitel, ale mohou se na něm podílet i žáci, vychází z dobrých mezilidských vztahů, často i z neformálních vztahů s učitelem. Tato pozitivní atmosféra je velmi důležitá pro žáky i učitelé, a proto jsme na ni kladli v naší škole velký důraz. Ne v každé třídě se žáci cítili dobře, sociální prostředí třídy narušovali jedinci s různými druhy problémů. Jednalo se o žáky se specifickými problémy v oblasti chování i o žáky s nižšími adaptačními schopnostmi, nebo žáky se specifickými poruchami učení. Těmto žákům pomáhali při zvládnutí učení a vztahů ve třídě asistenti pedagoga. Asistenti pomáhali nejen s výukou, ale podíleli se společně se žáky a učitelem na sociálním klimatu třídy i školy. Vzdělávání ve všech typech škol se mění na vzdělávání inkluzivní, do tříd jsou zařazováni žáci, kteří dříve byli ve školách speciálních či praktických. Tito žáci si do nového kolektivu přinášeli modely chování z dřívějších školních zařízení, museli se nově začlenit do stávajících kolektivů tříd, přijmout nová pravidla, nové požadavky na zvládnutí učiva. I kolektivy žáků si musely postupně nalézat cesty k soužití s dětmi se specifickými požadavky ve vzdělávání. S tímto problémem musí pomoci všichni pedagogičtí pracovníci školy. Kolektiv pedagogických pracovníků byl rozšířen o tři další asistenty pedagoga. S novými pracovníky přišla i nutnost stmelení kolektivu zaměstnanců, navození nových pracovních vztahů a vzájemné spolupráce.

Dohodnutá a dobře fungující pravidla sloužila k tomu, aby zajistila správnou sociální atmosféru v jednotlivých třídách i na celé škole. Na začátku školního roku velmi záleží na učitelích a jeho pedagogických a manažerských dovednostech. Je velmi zásadní stanovit způsob vedení třídy.

Každý třídní kolektiv má svá specifika, proto se většinou objevovaly ve třídách různé problémy. Jiné problémy se vyskytovaly u mladších žáků, jiné u starších dětí a zcela jiné u pubertálních žáků. Pokud jde o jejich řešení, neexistuje žádná kuchařka

s přesným návodem, jak vše řešit. Autoritativní řešení je většinou jednoduché, ale bývá málo účinné.

Nejllepší je řešit problém empaticky za pomoci ostatních učitelů a poradenských pracovníků školy. Včasná intervence a společné řešení, to se na naší škole dobře osvědčilo. Spolupráce všech pedagogů a spolupráce s poradenskými pracovišti (PPP, SPC, OSPOD) a rodiči je nezbytná.

Na prvním stupni školy jsme hodně pozornosti věnovali nejmladším žákům. Prvňáčkové se museli adaptovat na nové prostředí a přizpůsobit se novým požadavkům školy, museli se naučit žít v novém kolektivu dětí. V první třídě pracovaly společně s učitelkou dvě asistentky pedagoga.

Do první třídy nastoupila žákyně se specifickými potřebami ve vzdělávání, kolektiv dětí ji dobře přijal a dívka se snadno zadaptovala na nové prostředí a vztahy. Dalším žákem se speciálně vzdělávacími potřebami byl chlapec s častými výkyvy v emoční oblasti. Žák se často dostával do emotivních projevů zlosti a agrese vůči ostatním dětem i pedagogům. Narušoval svým nevhodným chováním zdárný průběh výuky a vytvářel ve třídě negativní náladu. Spolupráce učitelky s matkou nepřinesla očekávaný efekt, projevy nevhodného chování se u žáka stupňovaly. S matkou pracovala i výchovná poradkyně a metodička prevence, ty matce nabídly možnost zařazení žáka do ambulantní dětské a rodičovské skupiny vedené etopedem a terapeutem. Cílem docházení na terapii do skupiny by mělo být sdílení zkušeností a prohlubování rodičovských kompetencí, zejména při zvládnutí agrese a dalších problémových situací ve výchově žáka. Matka nejprve nabídku přijala, posléze si vše rozmyslela. Pomoc matce i škole při zvládnutí výchovných problémů žáka bude nadále podporována odborníky PPP. K úkolům pro další školní rok bude v první třídě patřit stmelení kolektivu a lepší začlenění problémového žáka mezi ostatní žáky. Prostřednictvím sociálních her a činností by mohlo dojít k lepšímu pochopení odlišných potřeb spolužáka ostatními dětmi a mohlo by dojít k větší míře empatie k němu samému i od něj k ostatním.

Během školního roku s dětmi paní učitelka hovořila na téma šikana, osobní bezpečí, hygiena, zdravé stravovací návyky a bezpečná cesta do školy.

Kolektiv žáků druhé třídy byl sociálně dobře nastaven, žáci se více či méně tolerovali, naučili se respektu a kázni. Dobré emoční nastavení třídy nepřišlo samo, byla to práce celé třídy včetně učitelky a rodičů. Ve třídě žáci spolu dobře kooperovali, spolupracovali a komunikovali na základě vlastních zkušeností a prožitků při běžné školní práci, která byla ve větší míře uskutečňována formou skupinové práce, při které se žáci museli naučit dobré kooperaci. Během školního roku proběhly projektové dny Pomáhejme si, které byly zaměřené na rozvoj a podporu sociálních dovedností jednotlivců i třídy. Prostřednictvím třídních chviliek byla řešena tato témata: osobní bezpečí, osobní hygiena, nevhodná konzumace energetických a kofeinových nápojů, chování mezi dětmi mimo školu. I v této třídě je diagnostikován žák se specifickými potřebami, jeho začlenění do kolektivu nebylo obtížné, neboť on sám se uměl dobře kladně motivovat a projevoval dostatečnou snahu při plnění úkolů zadaných učitelkou. Drobné výkyvy v chování byly vždy prodiskutovány společně s celým kolektivem, bylo vždy nalezeno řešení a motivy konfliktu byly žákům vysvětleny. Dle PPP žák nepotřebuje pomoc asistenta.

Ve třetí třídě pracuje společně s učitelkou asistentka pedagoga, protože je ve třídě dívka se specifickými potřebami při vzdělávání. Děti ve třídě dívku, která do třídy propadla z vyššího ročníku velmi pěkně přijaly, zaujaly k ní ochranný postoj

a vztah. Dívka má ve třídě uspořádáno pracoviště u asistentky, která jí pomáhá při práci, nebo pracuje běžně se třídou. Třída si zvykla na to, že je asistentka jejich běžnou součástí a někdy pracuje odděleně s jejich spolužačkou. Dobrá atmosféra ve třídě je podporována klidným a vstřícným přístupem učitelky k žákům. Na podporu vztahu zařadila paní učitelka několik sociálních her a aktivit. Například aktivitu Postavy na stromě a Andělská křídla. Žáci pracovali také s pomůckou Bílý kruh bezpečí.

Ve čtvrté třídě se paní učitelka věnovala pravidelně tématům o kázni a slušnosti, probírala s dětmi opakovaně pravidla slušného chování, protože je ve třídě několik žáků, kterým je nutné pravidla slušného chování a slušné komunikace často připomínat. Do vyučování byla zařazena témata o zdravotních rizicích při kouření a pití alkoholu. Žáci třídy byli podporováni ve sportu, byli zařazováni do sportovních utkání, při kterých reprezentovali školu. Pro stmelování a utužování vztahů mezi žáky ve třídě použila paní učitelka hraní sociálních a komunikativních her. I v této třídě pracuje s pedagogem asistentka, protože součástí třídy je dívka, která její podporu potřebuje při zvládnání učiva. Dívka se specifickými potřebami je ve třídě ostatními žáky dobře tolerována. Dle mého názoru navázala dívka přátelský vztah s asistentkou, která je k svěřené žákyni velmi vstřícná a laskavá.

Žáci páté třídy byli dobře vedeným kolektivem. Pod vedením své třídní učitelky se často prezentovali jako organizátoři několika akcí, například při projektu Den Země vyrobili kontejnery na tříděný sběr odpadků a poučili mladší spolužáky, jak odpad třídit.

Zúčastnili se festivalu Jeden svět, který byl zaměřen na soužití lidí všech kultur a ras na planetě Zemi. Žáci této třídy nejčastěji reprezentovali školu ve sportu, příprave na sportovní utkání se věnovali i mimo školu, ve svém osobním volnu.

Na prvním stupni školy jsme se všichni snažili o posilování mezilidských vztahů a rozvíjení spolupráce s rodiči. Metodická prevence společně s učitelkami uspořádala akci pro žáky i rodiče nazvanou Dýňodlabání. Ve třídách mohli rodiče společně s dětmi oslavit Den matek při uspořádaných besídkách. K podporování dobrých vztahů mezi žáky přispěla vánoční nálada při společném zpívání koled v prostorách školy před Vánoce a vánoční besídka ve třídách. Rovněž uskutečněná expedice na horu Říp, které se zúčastnili žáci všech tříd prvního stupně, dobře posloužila rozvoji příznivého klimatu na celé škole. Prospěšnou akcí byl projekt Den Země, na kterém pracovali všichni žáci a pedagogové prvního stupně pod vedením třídní učitelky páté třídy.

Podpora zdravého životního stylu a rozvíjení návyků správné životosprávy byla realizována prostřednictvím projektů Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol.

Sociální klima a emoční atmosféra na druhém stupni školy je odlišná od atmosféry na stupni prvním. Projevy v chování dospívajících žáků jsou od těch mladších odlišné, žáci se vymezují proti dospělým i vrstevníkům, upevňují si své kompetence ve vztahu k autoritám, potřebují se uvolnit ze závislosti na dospělých.

Názory, postoje a chování žáků v období puberty jsou velmi ovlivněny postoji vrstevníků. Problémy těchto žáků se liší od problémů dětí z prvního stupně a jejich pojmenování a řešení bývají vždy složitější. Je potřeba spolupráce a součinnosti celého týmu učitelů, poradenských pracovníků školy, vedení školy i rodičů. Je neustále potřeba působit vlastním vzorem, osobní příklad učitele je pro žáky v tomto věku důležitým vzorem, je důležité mít žákovu důvěru a podporovat jeho sebevědomí. Neustále stmelovat kolektiv a pomáhat slabším žákům s prospěchem i

motivací k práci, upevňovat jejich sebevědomí.

Na druhém stupni školy pracovali s učiteli dva asistenti pedagoga, pomáhali při výuce žákům se specifickými vzdělávacími potřebami.

Ve všech třídách využívali učitelé třídních chvil pro řešení nevhodného chování mezi spolužáky, probírali se žáky, jak mají přiměřeně reagovat na různé sociální situace mezi vrstevníky. I přesto došlo k poškození školního majetku žákem a opakovaným kázeňským opatřením udělených některým žákům. Žáci druhého stupně byli velmi podporováni ve sportovních aktivitách, reprezentovali školu při domácích turnajích ve fotbale i v turnajích pořádaných jinými školami, ve kterých mohli vlastní školu reprezentovat. Společně s žáky prvního stupně se zúčastnili zážitkového dne pořádaného ke Dni dětí. Zážitkový den ve škole zrealizovalo Muzeum civilní obrany z Ústí nad Labem. Prostřednictvím různých činností se žáci seznámili s prací armády, hasičů, zdravotníků, uvědomili si rizika při mimořádných situacích, vyzkoušeli si první pomoc a upevnili si tělesnou zdatnost. Společnou akcí pro oba stupně školy byla návštěva kina v Litoměřicích, kde jsme se všichni společně zúčastnili promítání filmu Den na zázračné planetě.

Podpora zdravého životního stylu je realizována i při výuce zařazováním vhodných témat z oblasti zdraví a prevence nevhodného chování. S problematikou drogových i ostatních závislostí se žáci seznámili při programu skupiny Harmonia Unoversalis, která dětem tuto problematiku přiblížila formou scének a hraných skečů. Žáci celého druhého stupně se podíleli na přípravách a organizaci sportovního dne pro žáky prvního stupně. Tato aktivita velmi dobře stmelovala a posilovala kolektiv žáků ve třídách, ale také vztahy k mladším spolužákům.

Charakteristika školy

Základní škola ve Verneřicích je institucí s právní subjektivitou. Škola má průměrné materiálně – technické podmínky pro vyučovací proces, má dobré podmínky pro výchovu ke zdravému životnímu stylu, je situována v prostředí malého města. Škola je plně organizovaná, má 9 ročníků, počty žáků se pohybují kolem 140.

Škola je umístěna ve středu obce, uprostřed náměstí. Škola je členěna do dvou budov. Na náměstí stojí budova prvního stupně, budova druhého stupně sousedí s radnicí. Ředitelství školy je v budově 1. stupně. Školní jídelna je v budově mateřské školy, která sídlí v Nádražní ulici. Školu navštěvují žáci z těchto spádových obcí: Merboltice, Příbram, Rychnov, Valkeřice, Mukařov, Levínské Petrovice, Touchořiny a Lovečkovice. Autobusová zastávka je na náměstí poblíž školy, je tedy dobře dostupná všem dojíždějícím žákům. Dojíždějící žáci a žáci zaměstnaných rodičů mohou chodit do školní družiny. Družina má prostory v budově na Mírovém náměstí. Je rozdělena na dvě oddělení, pracují zde dvě vychovatelky. Družinu mohou využívat i dojíždějící žáci z druhého stupně.

Popis současného stavu

Naše škola patří k malým venkovským školám. Počty žáků ve třídách jsou vyhovující pro individuální přístup učitele k žákům. V žádné třídě nepřesahují dvacítku. Práce ve třídách prvního stupně se liší od práce s žáky na druhém stupni školy. V každé třídě je žák, nebo žáci se specifickými potřebami, nejčastěji s poruchami učení a poruchami chování. Všechny děti jsou ve škole podporovány třídními učiteli i ostatními pracovníky školy, naším cílem je, aby žáci byli ve škole úspěšní a dobře se začlenili do třídních kolektivů a našli podporu i od spolužáků. Z důvodu integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami pracují na škole asistenti pedagoga. V letošním školním roce bude na škole pracovat 6 asistentů pedagoga. Asistenti budou spolupracovat s učiteli při plnění vzdělávacích i výchovných cílů tak, aby tyto cíle byly naplněny i u žáků se speciálně vzdělávacími potřebami.

Hlavní aktivity

Z vyhodnocení prevence na škole je patrné, že mezi hlavní aktivity bude patřit vytváření pozitivního sociálního klimatu na škole a rovněž i v jednotlivých třídách. Tím by mělo docházet k vytváření dobrých vztahů mezi žáky a k vytváření neohrožujícího bezpečného prostředí ve třídách i na škole.

Klima školy je termín obecně známý nejen mezi odborníky, ale i mezi širokou veřejností. Většinou každého napadne, že se jedná o náladu, která vládne ve škole delší dobu. Klima školy je souhrn hodnocení a sebehodnocení všech účastníků vzdělávání ve škole. Patří sem vzájemná komunikace a sociální vztahy, také prožitky a emoce a další procesy, které se ve škole dějí. Tedy se vztahuje zejména k sociální stránce života školy. Spolutvůrci jsou všichni zúčastnění: učitelé, žáci, jejich rodiče i ostatní zaměstnanci školy. Pozitivní klima nevznikne automaticky, k jeho zkvalitňování vede cesta záměrných, dlouhodobých a plánovaných aktivit a změn. Učitelský sbor má největší potenci toto klima tvořit, ovlivňovat a měnit. Vytváření a udržování bezpečného prostředí, ochrana zdraví, předcházení vzniku jakýchkoli forem rizikového chování na škole, prevence šikany, to je hlavním úkolem v oblasti prevence pro celý pedagogický sbor.

Pro učitele školní rok začíná nejen důkladnou přípravou a plánováním výuky, ale také přípravou na práci s kolektivem třídy. Bez diagnostiky sociálního klimatu třídy nelze dobře stanovit priority v této oblasti. K této diagnostice si učitelé ve svých třídách mohou sami zvolit vhodné metody. Mohou se také obrátit na výchovné poradce ve škole o pomoc při diagnostice vrstevnické skupiny. Od předloňského školního roku máme na škole dva tyto pracovníky. Obtížnější práci se stmelením kolektivu bude mít učitelka v první třídě, tam se vztahy mezi spolužáky teprve tvoří, a ještě se musí děti co nejrychleji vypořádat s adaptací na školní prostředí a nové povinnosti školáka. Rovněž ve třídách, kde dochází ke změnám jako je přechod na druhý stupeň školy anebo ve třídách kam přišli „propadlíci“ či noví žáci.

Učitelé budou vhodně volit a zařazovat vyučovací metody, způsob komunikace se žáky i mezi nimi, budou využívat aktivizačních metod, umožní žákům podílet se na životě třídy i na průběhu vyučování. Mezi učiteli musí probíhat spolupráce a přátelská komunikace, vzájemná podpora a pomoc, sdílení názorů a zkušeností a zejména společná práce, třeba při vzájemné hospitaci, při společném projektu a společném plánování činností. Vhodné je zařazení metodických schůzek, které povedou vždy sami učitelé a budou tak předávat své zkušenosti ostatním kolegům.

V každé třídě jsou žáci se specifickými poruchami učení, tyto poruchy jsou někdy těžko pochopitelné pro okolí, zejména pro ostatní děti ve třídě, někdy i pro rodiče. Stačí, že tyto děti mají vypracován individuální vzdělávací plán, podle kterého s ním pracuje pedagog? Stačí tedy prevence ve výuce? Anebo je nutná i prevence

rizikového chování? Jednoznačně ano, je nutné se zaměřit na tyto děti, mohly by se stát objektem posměchu, možná i šikany. Ale také naopak, ony samy by mohli být tvůrci rizikového chování. Zde je potřeba velmi dobrá spolupráce učitele i celé třídy, je potřeba, aby spolužáci dobře pochopili problémy svých vrstevníků a byli tolerantní k jejich specifickým potřebám a někdy i k nestandardním projevům chování.

Víme o problému v kolektivu žáků osmé třídy, rovněž vztahy mezi žáky sedmé třídy budeme častěji sledovat a vyhodnocovat, neboť do této třídy přijdou propadlí žáci a děti v této třídě se věkově řadí mezi pubescenty. Podporu v oblasti sociálních vztahů budou potřebovat i žáci šesté třídy, tam nastoupí nově přijatí žáci. Tyto kolektivy patří k ohroženým z hlediska sociálních vztahů mezi žáky, proto bude nad těmito třídami vykonáván častější dozor a za pomoci odborníků z oblasti prevence se budou ve třídě upevňovat a nastavovat správné sociální vazby. Na tomto úkolu bude pracovat nejvíce třídní učitel. Ten má možnost spolupracovat s výchovným poradcem a metodikem prevence. V oblasti prevence i v tomto školním roce půjde hlavně o vytvoření dobrých třídních kolektivů, o věnování zvýšené pozornosti žákům s problémovým vývojem a s rizikovým chováním při vyučování i mimo něj. Úkolem pedagogů bude zejména vést žáky ke kooperaci mezi sebou, k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, učit žáky žít ve shodě s ostatními, zaměřit se na elementární etické vlastnosti a slušné chování. Při prevenci sociálně patologických jevů budeme používat všech dostupných prostředků, zejména uplatnění metodického pokynu ministerstva školství k prevenci zneužívání návykových látek ve škole, působit proti násilí a vandalismu. Budeme vždy důslední při vyšetřování šikanování, vandalismu, brutality, rasismu i kriminality. Vždy budeme dbát na spravedlivé prošetření a na spravedlivé potrestání. Při vážných projevech těchto činů budeme spolupracovat s dalšími institucemi. Výchovné problémy žáků budeme řešit dle závažnosti na patřičném stupni řízení (v rámci třídy, s třídním učitelem, s výchovným poradcem, výchovnou komisí). Požadavky na chování žáků budou sjednoceny a budou důsledně postihovány přestupky proti nim.

I při výuce jsou prezentována další témata z oblasti prevence. Do vhodných předmětů pedagogové zařazují aktuální témata. (příloha: Příklady zařazovaných témat do vyučování).

Charakteristika pedagogického sboru

Ve škole pracuje 13 pedagogů, včetně vedení školy, škola má 2 vychovatelky ve školní družině. Při výuce integrovaných žáků pomáhají učitelům asistenti pedagoga. Škola má dva výchovné poradce a metodičku prevence.

Charakteristika žáků

Většina žáků jsou děti z Verneřic a z míst, která pod obec spadají: z Rychnova, Příbrami, Louček. Do školy docházejí žáci i ze spádových obcí: z Mukařova, Merboltic, Valkeřic, Levínských Petrovic, Lovečkovic a z Touchořin.

Personální zajištění

Metodik prevence – vytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci a vyhodnocení. Zúčastňuje se odborných seminářů a porad metodiků prevence a o jejich obsahu informuje ostatní na metodických sdruženích. Distribuuje osvětové materiály, vybírá vhodné programy a nabízí je k realizaci třídním učitelům. Spolu s výchovným poradcem a třídními učiteli pracuje v preventivním týmu.

Výchovný poradce – poskytuje konzultační hodiny a odborné poradenství v oblasti volby povolání a výchovných problémů žáků. Vyhledává žáky, kteří jsou ohroženi ve vztahu k problémům prevence. Spolupracuje s PPP.

Pedagogové – věnují se žákovi v rámci výuky, rozvíjejí jeho kompetence v oblasti sociálních dovedností. Provádějí průběžnou diagnostiku třídy i žáků. Vyhodnocují sociální klima ve své třídě a pracují se třídním kolektivem. Jsou v kontaktu s rodinou žáka.

Asistenti pedagoga – pracují pod přímým vedením pedagoga ve třídě, věnují se přidělenému žákovi, pomáhají mu se zvládnutím učiva i vztahů ve třídě, pomáhají s organizací práce ve třídě. Konzultují s vyučujícím, podílejí se na přípravě vyučovacího procesu pro svého klienta.

Vedení školy – sleduje efektivitu prevence, sleduje problémy v kontextu celé školy a provádí personální a organizační opatření. Svolává porady pedagogických pracovníků. Komunikuje s odborníky a úřady z oblasti prevence.

Potřebnost a cíle projektu

Preventivní projekty jsou potřebné pro efektivní změnu postojů a názorů dospělých i dětí na současný stav. Děti se často obdivují problémovým spolužákům, jejich chování se jim zdá moderní, správné. Je potřeba u nich nastavit správný model chování a správné mravní hodnoty. Ukázat jim, že být slušný, tolerantní, empatický je to správné a že se to musí do budoucna vyplatit.

Základním cílem prevence je vychovat jedince v souladu se zdravým životním stylem a posílit u něj rozvoj osobnosti. Posílit duševní odolnost a schopnost se samostatně rozhodovat a řešit problémy.

Vyhodnocení preventivního programu

Hodnocení preventivního programu bude provedeno na začátku dalšího školního roku, výstupy budou použity při sestavení nového preventivního programu. Vyhodnocení zpracuje metodička prevence školy a seznámí s ním ostatní pracovníky na metodickém sdružení. Učitelé hodnotí průběžně po celý školní rok psychosociální klima, kázeň a prospěch žáků. Uskutečněné projektové dny, besedy a další činnosti budeme hodnotit vždy bezprostředně po skončení akce. Kladné výstupy a možná rizika tak budeme moci použít pro další činnost.

Součástí minimálního preventivního programu jsou tyto přílohy:

1. Znalostní kompetence žáků
2. Příklady zařazovaných témat
3. Program proti šikanování

1. Znalostní kompetence žáků

1. – 5. ročník

- žáci umí pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením a pitím alkoholu
- znají způsob, jak odmítnout cigarety, alkohol
- znají hodnotu zdraví
- uvědomují si nevýhody špatného zdravotního stavu
- vědí, jak pečovat o své zdraví
- umějí si poradit při mimořádných situacích

6. – 9. ročník

- vědí, že zdraví je základní lidská hodnota
- osvojují si zdravý životní styl
- znají zdravotní a sociální rizika při užívání návykových látek
- umí komunikovat se složkami poskytující pomoc
- pojmenují základní mezilidské vztahy
- rozpoznají projevy lidské nesnášenlivosti
- znají základní způsoby odmítnutí návykových látek
- znají význam dobrých mezilidských vztahů
- uplatňují vhodné způsoby chování a komunikace
- znají významné dokumenty uplatňující lidská práva
- znají činnost orgánů právní ochrany občanů
- uvědomují si podstatu protiprávního jednání
- umí zhodnotit nevhodné a vhodné zdravotní návyky
- znají pozitivní vliv aktivního pohybu a duševní pohody na své zdraví
- vědí, že zneužívání je trestné
- orientují se v problematice návykových látek
- umí vyhledat odbornou pomoc
- umějí se chovat za mimořádných situací
- odsuzují projevy násilí a brutality

2. Příklady zařazovaných témat do vyučování

Dopravní výchova

Žijeme zdravě

Člověk a jeho zdraví

Zdravý životní styl

Globální společenské problémy

Anorexie a bulimie

Dělení drog

Prevence zneužívání návykových látek

Životní prostředí a zdraví člověka

Komunikace a společenské chování

Civilizační a infekční choroby

Rodinné soužití

Manželství a rodičovství

HIV

Kyberšikana a nebezpečí sociálních sítí

Osobní bezpečí a komunikace s cizí osobou

3. Program proti šikanování.

Cíl: Cílem programu proti šikanování je zamezit šikanování a ohrožování a zastrahování jedince nebo skupiny, rychle reagovat na přímé i nepřímé projevy šikany a s ohledem k závažnosti a možnosti vzniku dlouhodobých následků na duševním i tělesném zdraví.

Školní program proti šikanování

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních

Vytváření školního programu proti šikanování je dlouhodobý a trvalý proces. Určují ho dva znaky – celoškolský rozměr a zaměření na specifickou prevenci. Aby škola žáky účinně chránila před šikanováním, zapojí všechny pedagogické pracovníky. Zaměření na specifickou prevenci vypovídá, že se program věnuje výhradně řešení šikany, a to prostřednictvím specifické primární prevence a prevence sekundární.

Obecná struktura 13 komponent ve školním programu proti šikanování má univerzální charakter a lze ji použít jako jednotící princip i pro ostatní rizikové chování, a tak vytvořit integrovaný, ucelený preventivní program školy.

Školní program proti šikanování má 13 komponent (hlavních součástí):

1. zmapování situace – analýza a evaluace (před a po zavedení programu či opatření a také v jeho průběhu);
2. motivování pedagogů pro změnu;
3. společné vzdělávání a supervize všech pedagogů;
4. užší realizační tým (zástupce vedení nejlépe ředitel, zástupci třídních učitelů z 1. a 2. stupně, zástupce družiny, školní metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog atd.);
5. společný postup při řešení šikanování (viz Příloha č. 6);
6. primární prevence v třídních hodinách;
7. primární prevence ve výuce;
8. primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování;
9. ochranný režim (školní řád, dohledy učitelů);
10. spolupráce s rodiči (vhodný způsob seznámení s prevencí a řešením šikany ve škole, například na webových stránkách, pomocí informativního dopisu a při třídních schůzkách);
11. školní poradenské služby;
12. spolupráce se specializovanými zařízeními;
13. vztahy se školami v okolí (domluva ředitelů na spolupráci při řešení šikany, kdy se jí účastní žáci z různých škol).

Charakteristika:

1. V rámci účinné prevence šikanování zajistí škola účast školního metodika prevence v kurzech zaměřených na problematiku šikanování.
2. Metodik prevence společně s výchovným poradcem se budou aktivně podílet na řešení případů šikanování a napomáhat svým kolegům zvládnout základní postupy a strategie při řešení konkrétní situace.
3. Vedení školy v souladu s pracovním řádem zajistí zvýšený a kvalitní dohled pedagogů nad žáky zvláště v prostorách, kde by mohlo dojít k šikanování (WC, prostory šaten, meziposchodí).
4. Školní metodik prevence seznámí pedagogy se systémem pro oznamování a vyšetřování vzniklé šikany.
5. Pracovníci školy budou úzce spolupracovat s odbornými službami, především s Pedagogickou poradnou.
6. Ve školním řádu jsou jasně stanovená pravidla chování včetně sankcí za jejich porušování.
7. Pedagogičtí pracovníci budou důsledně a systematicky vést žáky k osvojení norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech respektujících identitu a individualitu žáka. Budou podporovat zlepšování atmosféry v třídních kolektivech.

Metody realizace:

1. Učitel sleduje třídní klima a zapojení všech žáků do kolektivu a podporuje posilování sebevědomí jednotlivců.
2. Třídní učitel vede žáky k demokracii, ptá se jich na jejich názory, vede společnou diskuzi a odborně je vede k zaujímání postojů. Učitel je v roli partnera, nikoliv v roli nadřazené autority.
3. Učitel se zaměřuje na osobnostní výchovu, kde může vědomě do vyučovací hodiny zařazovat prvky bránící šikaně.
4. Každá třída sestaví třídní pravidla, kde si žáci sami stanoví zásady chování k sobě. Všechna pravidla budou formulována kladně, aby byla motivující.
5. Třídní učitel pravidelně zařazuje do třídních chvil aktivit zaměřené na rozvoj sociálního vědomí žáka.

6. Všechny třídní kolektivy budou začleňovány do specifických programů, které budou v rámci prevence rizikového chování realizovány jinými institucemi (Policie ČR, Městská policie, Doléčovací centrum aj.).

7. Do každoročního plánu budou zařazovány projektové dny, které budou zaměřeny na spolupráci a kooperaci žáků různých věkových skupin.

8. V rámci školního roku budou zajištěny a žákům nabídnuty různé zájmové aktivity pro vyplnění volného času.

Krizový plán

Krizový plán vychází z metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních.

Metody vyšetřování šikany:

Počáteční šikana

Osoba, informovaná o šikaně provede:

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili a s oběťmi šikany.
2. Zajistí vhodné svědky.
3. Provede individuální, případně konfrontační rozhovor se svědky, nikdy nekonfrontuje oběti a agresory.
4. Zajistí ochranu oběti.
5. Neprodleně informuje třídního učitele.

Třídní učitel:

1. Neprodleně informuje vedení školy, metodika prevence a výchovného poradce.
2. Informuje o skutečnosti rodiče.

Pokročilá šikana s neobvyklou formou skupinového násilí

1. Neprodlená záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění agresorům na křivé výpovědi.
4. Nahlášení Policii ČR.

Výchovná opatření:

Pro potrestání agresorů budou použita běžná výchovná opatření v souladu se školním řádem, jako je napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy, snížená známka z chování. Opakované a závažné porušování školního řádu bude řešeno ve spolupráci s dalšími orgány: Policií ČR, PPP Děčín, OSPODem.

Ve Verneřicích

10. září 2018

Metodička prevence

Jiřina Trpková